

Naturinventering av Risöhäll detaljplaneområde i Larsmo

Mattias Kanckos
Juni 2012

Skolbackavägen 70
68830 Bäckby
Finland

GSM: 050-5939536
info@essnature.com

1. Inledning	2
2. Material och metoder	2
3. Allmän beskrivning av området	2
4. Växtlighet	3
5. Fågelfauna	10
6. Flygekorre	12
7. Övrig fauna	12
8. Rekommendationer och detaljplanens konsekvenser för den biologiska mångfalden	12

1. Inledning

Larsmo kommun har beslutat att uppgöra en detaljplan för ett ca 96 hektar stort område vid Risöhäll i Larsmo och samtidigt planera för ny bosättning inom området. En detaljplan bör grunda sig på tillräckliga undersökningar och utredningar. Till dessa undersökningar hör alltid en naturinventering av flora och fauna inom planeområdet. Målsättningen med denna naturinventering är att ge tillräckligt god kännedom om områdets naturvärden för att kunna bedöma detaljplanens inverkan på den biologiska mångfalden. Naturinventeringen har gjorts av FM biolog Mattias Kanckos från essnature.

2. Material och metoder

Naturinventeringen vid Risöhäll omfattar en inventering av växter, häckande fåglar och flygekorre. Dessutom ingår en inventering av olika naturtyper som en naturlig del vid en undersökning som denna och ger dessutom en mycket bra, allmän bild av naturen inom området. Växt- och naturtypsinventeringen utfördes den 8.6 2012. Målsättningen med inventeringen var att allmänt beskriva naturen i området, att eventuellt hitta utrotningshotade eller skyddsvärda växter och naturtyper enligt naturskydds-, vatten- eller skogslagen. Förutom de enligt lag skyddade naturtyperna noterades även lokalt sällsynta naturtyper som kan vara viktiga för den biologiska mångfalden eller som kan tänkas utgöra livsmiljö för hotade och skyddade arter. En mycket stor del av inventeringsområdet utgörs av tomtmark och egnahemshus som inte inventerades. En rätt betydande del av området består dessutom av åkermark och dessa områden inventerades inte heller ifall det inte fanns särskilda skäl till detta. Inventering av häckande fåglar gjordes tre gånger under den optimala inventeringstidpunkten för fåglar (23.5, 29.5 samt 8.6 2012). Fågelinventeringen gjordes under den tidiga morgonen (kl. 4.00-10.00) då fåglarna sjunger som aktivast. Fåglarnas revir ritades in på kartor och jämfördes mellan de olika tillfällena. På så sätt fick man en uppfattning om det verkliga antalet häckande par. Fågelinventeringen omfattar även fåglar som häckar kring egnahemshuset och i holkarna på tomterna. Denna naturinventering omfattar också en inventering av flygekorre. I lämpliga miljöer inventerades flygekorre genom att söka efter den arttypiska spillningen under träd. I praktiken är det främst under stora granar och aspar som man hittar spillningen och dessa träd kontrollerades speciellt noggrant. Spår och direkta observationer av däggdjur noterades också och finns omnämnda i texten.

3. Allmän beskrivning av området

Risöhäll detaljplaneområde ligger i södra delen av Larsmo kommun strax norr om Jakobstad och väster om strandvägen mellan Jakobstad och Karleby. Området ligger fågelvägen endast ca 1 km norr om storindustrin vid Alholmen i Jakobstad. Strax väster om inventeringsområdet på endast ca 150 meters avstånd finns ett stort Natura 2000 område som omfattar stora delar av Larsmo skärgård. Natura 2000 området omfattar både Märagrundet, Sandgrundet och Nyvarpgrundet med omkringliggande vattenområden. Samtliga holmar har en mycket värdefull fågelfauna och vid Sandgrundet förekommer även den mycket sällsynta och utrotningshotade växtarten glasört (*Salicornia europaea*). Hela Risöhäll är redan i dagsläget mycket kraftigt utbyggd och förutom en mindre del äldre bebyggelse finns rikligt med nya bostadshus. Så gott som hela strandlinjen mot havet är redan i dagsläget bebyggd eller så har naturtillståndet ändrats på annat vis t.ex. genom att bygga båthamnar, stenpirar, gräsmattor och trädgårdar. Havsstrand i naturtillstånd finns endast på mycket begränsade områden. Inom detaljplaneområdet finns ännu också en del små brukade åkermarker som till största delen

används till vallodling eller som betesmark. Det största enhetliga skogsområdet finns i inventeringsområdets norra del vid Nabbskatan och Risöbergen och består till stora delar av äldre barrblandskog eller hållmarkstallskog. I övrigt finns inom området endast små splittrade skogsfragment som till stora delar består av yngre, björkdominerad lövskog. En stor del av lövskogen är planterad på gammal åker- eller ängsmark. I området förekommer inga kärr, myrar eller vattendrag såsom sjöar eller bäckar. Detaljplaneområdet är ca 96 hektar stort.

4. Växtlighet

Växtligheten och naturtyperna inom det inventerade området redovisas i olika figurer som har något så när enhetlig växtlighet. Figurernas nummer avser numreringen på nedanstående karta.

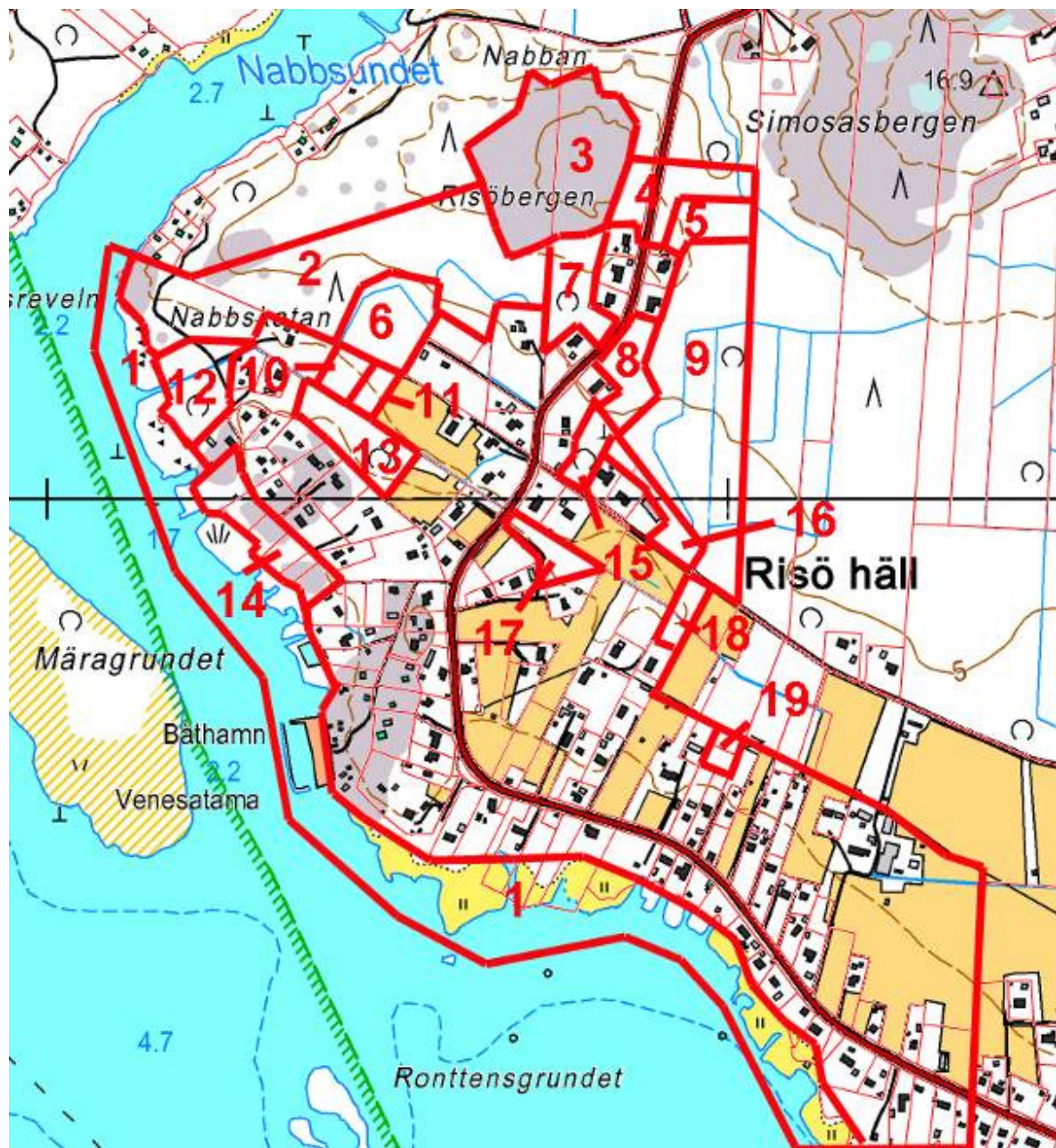

Bild 1. Det inventerade området med de olika växtfigurerna inritade.

Figur 1. Allra största delen av strandområdet är mycket starkt kulturpåverkat med båtplatser, bryggor, stenpirar, trädgårdar och parkliknande områden. Endast i områdets norra del vid Nabbskatan finns en havsstrand som är något så när naturlig. Detta strandområde är låglänt och består av en rätt öppen strandäng med bl.a. säv (*Scirpus tabernaemontani*), kabbeleka (*Caltha palustris*), älggräs (*Filipendula ulmaria*), hundstarr (*Carex nigra*), agnsäv (*Eleocharis uniglumis*), kråklöver (*Potentilla palustris*), kärrsilja (*Peucedanum palustre*), kärnbräsma (*Cardamine pratensis*) och häckvicker (*Vicia sepium*). Högre upp från stranden förekommer rikligt med videbuskar (*Salix sp.*). Buskarna är dock ställvis nyligen borttröjda.

Figur 2. Flerårig och mångskiktad tallskog (*Pinus sylvestris*). Trädskiktets ålder varierar mellan 60 till 80 år. Figuren är delvis en hållmarkstallskog. I trädskiktet förekommer ställvis ett inslag av björk (*Betula sp.*) och gran (*Picea abies*), speciellt som ett underskikt. Speciellt längre österut förekommer mera gran (*Picea abies*) och björk (*Betula sp.*) i trädskiktet. I buskskiktet förekommer en del enris (*Juniperus communis*) och rönn (*Sorbus aucuparia*). I fältskiktet påträffas lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), kråkbär (*Empetrum nigrum*), odon (*Vaccinium uliginosum*) och blåbär (*Vaccinium myrtillus*). Mycket rikligt med skägglav växer på de tvinvuxna granarna. I figurens södra del förekommer på ett litet område även en ca 30-årig, gallrad och gles tallskog. I trädskiktet förekommer här nästan enbart tall (*Pinus sylvestris*). Ställvis förekommer ett litet inslag av björk (*Betula sp.*) och enstaka granar (*Picea abies*). I buskskiktet finns däremot ställvis rätt rikligt med björk (*Betula sp.*) och lite rönn (*Sorbus aucuparia*). I fältskiktet påträffas lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*) och ekorrbar (*Maianthemum bifolium*). Skogstypen är här frisk moskog (MT).

Bild 2. Ställvis finns vid stranden i figur 1 korta avsnitt som är nära naturtillstånd. Här växer bl.a. kabbeleka och bladvass.

Figur 3. Risöbergen är ett bergsområde med en hällmarkstallskog i så gott som naturtillstånd. Trädskiktet är totalt talldominerat (*Pinus sylvestris*). I fältskiktet påträffas ljung (*Calluna vulgaris*), grå renlav (*Cladina rangiferina*), gulvit renlav (*Cladina arbuscula*), fönsterlav (*Cladina stellaris*), lingon (*Vaccinium vitis-idaea*) och odon (*Vaccinium uliginosum*). Skogstypen är den kargaste ståndorten av alla eller lavmo (CIT) där tillväxten per år är minimal. **Risöbergen utgör en särskilt viktig livsmiljö enligt skogslagen och bör bevaras.**

Bild 3. På Risöbergen (figur 3) växer en hällmarkstallskog i naturtillstånd. Figuren utgör en särskilt viktig livsmiljö enligt skogslagen.

Figur 4. Ca 50-årig tallskog (*Pinus sylvestris*) med stort inslag av gran (*Picea abies*) framförallt som ett underskikt. Även björk (*Betula sp.*) förekommer i trädskiktet. I buskskiktet påträffas lite gran (*Picea abies*). I fältskiktet dominerar lingon (*Vaccinium vitis-idaea*) och blåbär (*Vaccinium myrtillus*). Skogstypen är frisk moskog (MT).

Figur 5. Ca 25-årig, tät tallskog (*Pinus sylvestris*) med rätt stort inslag av björk (*Betula sp.*) och gran (*Picea abies*). I buskskiktet påträffas lite gran (*Picea abies*) och björk (*Betula sp.*). I fältskiktet påträffas lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*), skogsstjärna (*Trientalis europaea*), ekorrbär (*Maianthemum bifolium*) och skvattram (*Ledum palustre*). Skogstypen är också här frisk moskog (MT). Figuren är delvis försumpad och utdikad.

Figur 6. Utdikad, ca 70-årig granskog (*Picea abies*) med ett stort inslag av tall (*Pinus sylvestris*) och björk (*Betula sp.*) i trädskiktet. Som ett underskikt finns sparsamt med gran (*Picea abies*). Också buskskiktet är sparsamt och består enbart av gran (*Picea abies*). I

fältskiktet är de dominerande arterna blåbär (*Vaccinium myrtillus*) och lingon (*Vaccinium vitis-idaea*). Skogstypen är frisk moskog (MT).

Figur 7. Ogallrad och tät ca 50-årig tallskog (*Pinus sylvestris*) med stort inslag av gran (*Picea abies*) och en del björk (*Betula sp.*) i trädskiktet. Som ett underskikt förekommer också gran (*Picea abies*). I buskskiktet förekommer också lite gran (*Picea abies*) och björk (*Betula sp.*). I fältskiktet växer lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*) och skogsstjärna (*Trientalis europaea*). Skogstypen är frisk moskog (MT).

Figur 8. Ca 60-årig, rätt tät tallskog (*Pinus sylvestris*) med ställvis rätt stort inslag av gran (*Picea abies*) i trädskiktet. Som ett underskikt och i buskskiktet förekommer björk (*Betula sp.*), rönn (*Sorbus aucuparia*) och gran (*Picea abies*). I fältskiktet påträffas lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*) och ekorrhör (*Maianthemum bifolium*). Skogstypen är frisk moskog (MT).

Figur 9. Ca 12-årig, ogallrad och mycket tät tallplantskog (*Pinus sylvestris*) med överståndare av frötallar. Rikligt inslag av björk (*Betula sp.*) och gran (*Picea abies*) i plantskogen. I fältskiktet påträffas lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*), ekorrhör (*Maianthemum bifolium*), skogsstjärna (*Trientalis europaea*) och vårfryle (*Luzula pilosa*). I söder finns ett mycket större inslag av gran (*Picea abies*) och björk (*Betula sp.*) i plantskogen och dåligt med tallplantor. Skogstypen är frisk moskog (MT).

Bild 4. Figur 9 utgörs av en ung och mycket tät tallplantskog i fröträdsställning med rikligt inslag av björk.

Figur 10. Gammal dikad åkermark där det nu växer en ca 50-årig blandskog. I trädskiktet förekommer björk (*Betula sp.*) och gran (*Picea abies*) som dominerande trädslag. I trädskiktet förekommer ställvis även gråal (*Alnus incana*). Trädskiktet är till vissa delar gallrat, men i övrigt mycket tätt. Som underskikt och i buskskikt förekommer mycket gran (*Picea abies*) och vide (*Salix sp.*). Fältskiktet är sparsamt men här och var förekommer blåbär (*Vaccinium myrtillus*), ekorrbar (*Maianthemum bifolium*) och gräsväxtlighet.

Figur 11. Ca 40-årig björkskog. I trädskiktet förekommer nästan enbart björk (*Betula sp.*), men som ett underskikt finns lite gran (*Picea abies*), rönn (*Sorbus aucuparia*) och hägg (*Prunus padus*). I buskskiktet förekommer röda vinbär (*Ribes spicatum*). I fältskiktet påträffas gräsväxtlighet, ekorrbar (*Maianthemum bifolium*), hundfloka (*Anthriscus sylvestris*), skogsstjärna (*Trientalis europaea*), borstistel (*Cirsium helenioides*), skogslüst (*Silene dioica*), åkerfräken (*Equisetum arvense*), skogskovall (*Melampyrum sylvaticum*), harsyra (*Oxalis acetosella*) och brännässla (*Urtica dioica*).

Figur 12. Strandlund med en ca 40-årig lövskog. I trädskiktet förekommer gråal (*Alnus incana*), klibbal (*Alnus glutinosa*) och björk (*Betula sp.*). Som ett underskikt förekommer mycket rikligt med hägg (*Prunus padus*), vide (*Salix sp.*), hallon (*Rubus idaeus*) samt små gråalar (*Alnus incana*). I fältskiktet påträffas älggräs (*Filipendula ulmaria*), brännässla (*Urtica dioica*), ormbär (*Paris quadrifolia*), skogspipa (*Angelica sylvestris*), skogsbräken (*Dryopteris carthusiana*), ekorrbar (*Maianthemum bifolium*), skogslüst (*Silene dioica*), bladvass (*Phragmites australis*), hundfloka (*Anthriscus sylvestris*) och lundstjärnblomma (*Stellaria nemorum*). En del torrträd och högstubbar i figuren.

Figur 13. Ca 45-årig granskog (*Picea abies*), nyligen svagt gallrad men ändå extremt tät. Ställvis finns ett svagt inslag av björk (*Betula sp.*) i trädskiktet. Buskskikt saknas helt. Fältskikt saknas över stora ytor, men ställvis förekommer hundfloka (*Anthriscus sylvestris*), smörblomma (*Ranunculus acris*) och ekbräken (*Gymnocarpium dryopteris*). Figuren fortsätter österut, men här finns ett område med enbart björk (*Betula sp.*). Björkskogen är ca 45-årig. I buskskiktet förekommer rönn (*Sorbus aucuparia*), gran (*Picea abies*) och björk (*Betula sp.*). I fältskiktet förekommer mest gräsväxtlighet. Hela figuren är troligen gammal åkermark.

Bild 5. I figur 13 växer en ca 45-årig björkskog samt i väster en tät, ca 45-årig granskog (syns i bakgrunden).

Figur 14. Består i öster av en hällmarkstallskog som dock icke är i naturtillstånd. I trädskiktet påträffas ca 50-60 åriga tallar (*Pinus sylvestris*), men dessutom ett mycket stort inslag av lövträd. Lövträden, bl.a. rönn (*Sorbus aucuparia*) och vide (*Salix sp.*) samt gran (*Picea abies*) förekommer dock framförallt som ett underskikt. I buskskiktet förekommer enris (*Juniperus communis*) och röda vinbär (*Ribes spicatum*). Fältskiktet är starkt kulturpåverkat med älggräs (*Filipendula ulmaria*), hundfloka (*Anthriscus sylvestris*), harsyra (*Oxalis acetosella*), ekorrbar (*Maianthemum bifolium*), ängssyra (*Rumex acetosella*), vänderot (*Valeriana sambucifolia*), brännässla (*Urtica dioica*) och duntrave (*Epilobium angustifolium*). I fältskiktet påträffades även lite kattfot (*Antennaria dioica*). Västerut mot havet finns flera privata båthamnar där man anlagt båtplatser med gräsmattor.

Figur 15. Ca 45-årig, rätt gles björkskog (*Betula sp.*) planterad på gammal åkermark. I trädskiktet förekommer även ett litet inslag av gråal (*Alnus incana*). Som ett underskikt och i buskskiktet förekommer lite gran (*Picea abies*). I fältskiktet påträffas gräsväxtlighet, älggräs (*Filipendula ulmaria*), vänderot (*Valeriana sambucifolia*), skogslyst (*Silene dioica*), ekorrbar (*Maianthemum bifolium*), duntrave (*Epilobium angustifolium*), skogsbräken (*Dryopteris carthusiana*) och ekbräken (*Gymnocarpium dryopteris*).

Figur 16. Ca 60-årig granskog (*Picea abies*) med rätt stort inslag av tall (*Pinus sylvestris*) och björk (*Betula sp.*) i trädskiktet. Som ett underskikt och i buskskiktet förekommer även en del gran (*Picea abies*) och rönn (*Sorbus aucuparia*). Skogstypen är frisk moskog (MT) och i fältskiktet dominerar lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*) och ekorrbar (*Maianthemum bifolium*).

Figur 17. Ca 50-årig björkskog (*Betula sp.*). I trädskiktet förekommer nästan enbart björk (*Betula sp.*), ställvis förekommer enstaka aspar samt som ett underskikt lite gran (*Picea abies*). I buskskiktet påträffas rätt rikligt med vide (*Salix sp.*) och rönn (*Sorbus aucuparia*). I fältskiktet hittas skogsbräken (*Dryopteris carthusiana*), kärrviol (*Viola palustris*), brännässla (*Urtica dioica*), duntrave (*Epilobium angustifolium*), ekorrbar (*Maianthemum bifolium*), skogstjärna (*Trientalis europaea*), skogslüst (*Silene dioica*), vänderot (*Valeriana sambucifolia*) och borsttistel (*Cirsium helenioides*).

Figur 18. Figuren består i norr av en gallrad, rätt gles ca 40-årig björkskog (*Betula sp.*). I trädskiktet förekommer även ett inslag av enstaka tallar (*Pinus sylvestris*) och gråalar (*Alnus incana*). I buskskiktet förekommer lite gran (*Picea abies*), björk (*Betula sp.*) och rönn (*Sorbus aucuparia*). I fältskiktet påträffas lingon, ekorrbar (*Maianthemum bifolium*), duntrave (*Epilobium angustifolium*) och skogsbräken (*Dryopteris carthusiana*). Söder om diket finns en 80-årig barrblandskog med lika stort inslag av gran (*Picea abies*) som tall (*Pinus sylvestris*). Ett litet underskikt förekommer av gran (*Picea abies*). Skogstypen är frisk moskog (MT) med lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*), ekorrbar (*Maianthemum bifolium*) och kråkbär (*Empetrum nigrum*).

Figur 19. Ca 40-årig björkskog med så gott som enbart björk (*Betula sp.*) i trädskiktet. Skogen rätt nyligen gallrad och röjd och buskskikt saknas. I fältskiktet påträffas ekorrbar (*Maianthemum bifolium*), gräsväxtlighet, smörblomma (*Ranunculus acris*), åkerfräken (*Equisetum arvense*), borsttistel (*Cirsium helenioides*) och brännässla (*Urtica dioica*).

Bild 6. I figur 19 finns en gles ca 40-årig björkskog planterad på gammal åkermark.

5. Fågelfauna

Inom inventeringsområdet vid Risöhall påträffades sammanlagt 27 olika fågelarter och 67 häckande par (tabell 1). Några sällsynta häckande fågelarter kunde inte återfinnas, men däremot två arter som räknas som nära hotade (NT) enligt den senaste klassificeringen av hotade arter. Dessa arter är göktyta (*Jynx torquilla*) och rosenfink (*Carpodacus erythrinus*). Göktytan ropade under de två första inventeringstillfällena på flera olika ställen och var exakt fågeln häckade förblev oklart. Göktytan häckar i håligheter och det är mycket troligt att den häckade i någon fågelholk kring hustomterna. Göktytan är fortsättningsvis rätt allmän i nejden och i med att arten gärna häckar i fågelholkar kring bosättning behöver ingen speciell hänsyn tas till arten. Rosenfinken (*Carpodacus erythrinus*) häckade i strandlunden i figur 12. I samma figur häckade även bl.a. törnsångare (*Sylvia communis*) och trädgårdssångare (*Sylvia borin*) och denna lund är det värdefullaste området för fåglar inom det inventerade området. En i Larsmo rätt fåtalig art som häckade vid Risöhall är staren (*Sturnus vulgaris*). Staren häckade i närheten av den sista bondgården med köttdjur i Risöhall i inventeringsområdets östra del. Staren klassificerades tidigare som en nära hotad art (NT), men har under de senaste åren ökat i numerär och beståndet klassificeras numera som livskraftigt (LC). Kring samma bondgård häckade även en del svalor, men deras antal är svårt att uppskatta. Samtliga arter av svalor är dock allmänna och inte hotade.

Tabell 1. Häckande fåglar på inventeringsområdet.

	Art	Antal par
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	17
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	14
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	14
Blåmes	<i>Parus caeruleus</i>	8
Grönfink	<i>Carduelis chloris</i>	7
Trädgårdssångare	<i>Sylvia borin</i>	7
Talgmes	<i>Parus major</i>	6
Ärtsångare	<i>Sylvia curruca</i>	5
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	5
Rödstart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	4
Grönsiska	<i>Carduelis spinus</i>	4
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	3
Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>	3
Grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>	2
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	2
Koltrast	<i>Turdus merula</i>	2
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	1
Trädkrypare	<i>Certhia familiaris</i>	1
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	1
Törnsångare	<i>Sylvia communis</i>	1
Taltrast	<i>Turdus philomelos</i>	1
Svartmes	<i>Parus ater</i>	1
Sädesärsla	<i>Motacilla alba</i>	1
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	1
Göktyta	<i>Jynx torquilla</i>	1
Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	1
Totalt		118

Inom det inventerade området finns väldigt lite hålträd, men däremot finns mycket rikligt med holkar uppsatta kring gårdarna. Hålhäckande arter såsom svartvit flugsnappare (*Ficedula hypoleuca*), blåmes (*Parus caeruleus*), talgmes (*Parus major*), rödstjärt (*Phoenicurus phoenicurus*) tillhörde därför de talrikaste arterna i området strax efter lövsångare (*Phylloscopus trochilus*) och bofink (*Fringilla coelebs*). Förutom staren påträffades endast gulspurv (*Emberiza citrinella*) och sånglärka (*Alauda arvensis*) av de fågelarter som är knutna till jordbruksmark. Under flera inventeringstillfällen observerades även storspov (*Numenius arquata*) i området, men någon häckning kunde inte bekräftas. Det är dock inte omöjligt att spoven häckade i området, men i så fall misslyckades årets häckning. Storspoven varnar väldigt tydligt om man kommer nära boet eller ungarna och någon sådant beteende kunde inte observeras.

Många av de arter som häckade vid Risöhall är starkt knutna till bebyggelse och häckar gärna i trädgårdar, på tomter och nära människan. Till dessa arter kan man åtminstone räkna sädesärta (*Motacilla alba*), grönfink (*Carduelis chloris*), grå flugsnappare (*Muscicapa striata*) och koltrast (*Turdus merula*). Vissa av de arter som häckar nära människan är nära på omöjlig att inventera över ett större område. Dyliga arter som förekom mycket talrikt vid Risöhall är bl.a. björktrast (*Turdus pilaris*), gråspurv (*Passer domesticus*) samt pilfink (*Passer montanus*). Dessutom häckar åtminstone även kaja (*Corvus monedula*) och skata (*Pica pica*) i området. Samtliga dessa arter mycket talrika och vanliga. Arter som föredrar att häcka i äldre barrskog förekom fåtaligt, men förutom bofink fanns det även rödhake (*Erithacus rubecula*), grönsiska (*Carduelis spinus*), taltrast (*Turdus philomelos*) och trädkrypare (*Certhia familiaris*).

På områdets stränder häckade nästan inga fåglar alls, vilket är en följd av att stränderna är så kraftigt bebyggda och att störningarna från människan är så pass stora. Endast i områdets norra del finns ca 100 meter obebyggd strand, där man inte heller byggt bryggor, stenpirar eller båthamnar. I övrigt är strandområdet kraftigt förändrat och icke i naturtillstånd. Under inventeringen påträffades även icke häckande fåglar i området. Den 29.5 observerades en juvenil duvhök (*Accipiter gentilis*) i området. Strandskata (*Haemotopus ostralegus*) samt grågås (*Anser anser*) observerades regelbundet i området under inventeringstillfällena. Båda arterna häckar på de närliggande fågelskären, grågåsen med flera häckande par på Märagrundet. I skogen påträffades spår såsom sönderhackade stubbar och rötskadade träd av spillkråka (*Dryocopus martius*). Spillkråkan som är en av EU:s direktivarter häckade dock icke inom området.

Strax väster om inventeringsområdet på ca 150 meters avstånd finns ett av Larsmo skärgårds viktigaste fågelskär. Märagrundet är en relativt stor, låglänt holme med lövskog i de centrala delarna men med öppen strandäng och vassområden vid stranden. Märagrundet hör till Natura 2000 och är skyddat. Märagrundet har inventerats vartannat år allt sedan 1990 och där brukar häcka bl.a. skäggdopping (*Podiceps cristatus*), grågås (*Anser anser*), vigg (*Aythya fuligula*), bläsand (*Anas penelope*), skedand (*Anas clypeata*), stjärtand (*Anas acuta*), rödbena (*Tringa totanus*), fiskmås (*Larus canus*), skrattmås (*Larus ridibundus*), dvärgmås (*Larus minutus*), fisktärna (*Sterna hirundo*), silvertärna (*Sterna paradisaea*) och drillsnäppa (*Actitis hypoleucos*). Av dessa arter räknas flera arter som nära hotade (NT) eller finns med i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv. Detaljplaneringen vid Risöhall kommer dock inte att inverka negativt på fågellivet på Märagrundet eftersom stränderna redan i dagsläget är så pass bebyggda och båttrafiken redan nu är så pass livlig. De fåglar som häckar vid Märagrundet har alltså redan nu fått anpassa sig till människan. Det viktigaste är att inga åtgärder, bebyggelse, muddringar eller liknande tillåts på Märagrundet. Eftersom området hör till Natura 2000 är dyliga åtgärder förstås redan förbjudna.

6. Flygekorre

Flygekorren räknas som en sårbar art (VU) enligt den nyaste klassificeringen av våra utrotningshotade arter och den finns även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det således förbjudet att förstöra eller försvaga artens föröknings- och rastplatser.

Inom inventeringsområdet förekommer inte flygekorre. Under inventeringen hittades inga spår av flygekorre och enligt biolog Ralf Wistbacka i Larsmo, som har mycket god kännedom om förekomsten av flygekorre i Larsmo, finns det ingen fast stam av flygekorre i Risöhall eller på Larsmo ön överhuvudtaget. Inom inventeringsområdet är det egentligen endast figur 6 vid Risöbergen som utgör en lämplig miljö för arten, men största delen av inventeringsområdet är helt olämplig för arten.

7. Övrig fauna

Under inventeringen gjordes inga direkta observationer av däggdjur. Spår och spillning av älg (*Alces alces*) observerades på flera ställen, men spår eller spillning av andra däggdjur hittades inte. I området torde ändå förekomma åtminstone tidvis samtliga i Finland vanliga däggdjursarter.

8. Rekommendationer och detaljplanens konsekvenser för den biologiska mångfalden

Målsättningen med en detaljplanering av Risöhall är bl.a. att planera för flera tomter och styra byggandet med tanke på miljön och landskapsbilden. För miljön överlag är det positivt om byggandet koncentreras till befintliga bostadsområden. Det inventerade området vid Risöhall är redan i dagsläget mycket kraftigt bebyggt och de skogs- och åkerfragment som finns kvar i området är kraftigt kulturpräglade. Även havsstränderna är i redan i dagsläget mycket kraftigt modifierade av bebyggelse, muddringar, privata båthamnar, stenpirar och bryggor. Sammantaget kan man säga att det inventerade området vid Risöhall har liten betydelse för den biologiska mångfalden och att området lämpar sig mycket väl för ändamålet. Inga fågelarter som finns med i EU:s fågeldirektiv och väldigt få arter som räknas som nära hotade (NT) påträffades i området. Inga skyddsvärda eller hotade däggdjur förekommer i området. Det närliggande Natura 2000-området och det värdefulla fågelskäret Märagrundet kommer inte att påverkas av att området vid Risöhall detaljplaneras.

I området finns vid Risöbergen (figur 3) en hällmarkstallskog i naturtillstånd som utgör en särskilt viktig livsmiljö enligt skogslagen och bör därför sparas. I övrigt påträffades inga skyddsvärda naturtyper enligt skogslagen, vattenlagen eller naturskyddslagen. Vid detaljplaneringen av området kunde man dock också sträva efter att bevara den sista sträckan av obebyggd havsstrand vid Nabbskatan tillsammans med strandlunden i figur 12. Strandlunden har en viss betydelse för häckande fåglar och tillsammans med den närliggande havsstranden kunde området utgöra ett grönområde för områdets innevånare. I övrigt kan området detaljplaneras utan att särskild hänsyn behöver tas till specifika naturvärden.